

دانشگاه پیام نور
واحد تهران شرق

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد
رشته کشاورزی
گروه اقتصاد کشاورزی

برآورد نرخ بازدهی فعالیت های زیر بخش شیلات استان همدان

محمود ماماهانی

استاد راهنما:

دکتر محسن شوکت فدایی

استاد مشاور:

مهندس موسی سلگی

آذر ماه ۱۳۹۱

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مرکز تهران شرق

دانشگاه پیام نور
دانشگاه پیام نور استان تهران
العلم بكل اولیة العز و العاقبة و العسر

شماره:

تاریخ:

پیوست:

صور تجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد آقای محمود ماماهاانی

دانشجوی مهندسی اقتصاد کشاورزی به شماره دانشجویی

۸۹۰۰۶۷۰۶۰

تحت عنوان:

" بر آورد نرخ بازدهی فعالیت های زیربخش شیلات استان همدان "

جلسه دفاع با حضور داوران نامبرده ذیل در روز یکشنبه مورخ: ۹۱/۰۹/۱۲ ساعت: ۱۵-۱۴ درمحل

مرکز تهران شرق برگزار شد. پس از بررسی پایان نامه مذکور با نمره به عدد ۱۹.....

به حروف و با درجه ارزشیابی مورد قبول واقع شد نشد

امضاء	دانشگاه / موسسه	مرتبه دانشگاهی	نام و نام خانوادگی	هیات داوران
	پیام نور	دانشیار	دکتر محسن شوکت فدایی	استاد راهنما
	جهاد کشاورزی	مربی	دکتر موسی سلگی	استاد مشاور
	جهاد کشاورزی	استادیار	دکتر محمد خالدی	استاد داور
	پیام نور	استادیار	دکتر ابوالفضل محمودی	نماینده گروه / تحصیلات تکمیلی

ان ، خیابان کریمخان
، خیابان استاد نجات
، خیابان شهید فلاح
، پلاک ۲۷ مرکز
ان شرق

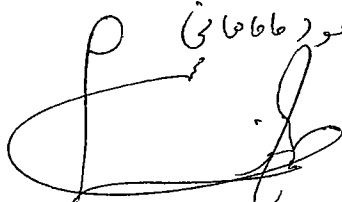
تلفن: ۸۸۹۱۳۴۷۵

تلفن گار: ۸۸۹۴۸۹۸۴

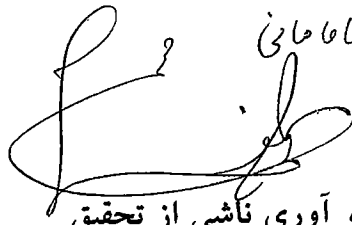
Tshargh.Tpnu.ac

Tshargh@Tpnu.ac

اینجانب محمد (ماها) دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۹ مقطع کارشناسی ارشد رشته اقتصاد رکن گواهی می نمایم چنانچه در پایان نامه خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته ام با نقل قول مستقیم یا غیر مستقیم منبع و ماخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده ام. بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می دانم و جوابگوی آن خواهم بود. دانشجو تأیید می نماید که مطالب مندرج در این پایان نامه (رساله) نتیجه تحقیقات خودش می باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران مرجع آن را ذکر نموده است.

نام و نام خانوادگی دانشجو محمد (ماها)
تاریخ و امضاء
۱۳۹۱/۹/۲۰

اینجانب محمد (ماها) دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۹ مقطع کارشناسی ارشد رشته اقتصاد رکن گواهی می نمایم چنانچه براساس مطالب پایان نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب، و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب، و ... و به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

ام و نام خانوادگی دانشجو محمد (ماها)
تاریخ و امضاء
۱۳۹۱/۹/۲۰
کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه پیام نور می باشد.

ماه و سال ۱۳۹۱/۹

هرکس به من چیزی بیاموزد مرا بنده ی خود کرده است

سپاس خداوند سبحان را که آسمان ها و زمین را آفرید. انسان را آفرید و او را به تعقل و علم آموزی هدایت کرد. سپاس خداوند سبحان را که پرتو لطف بی کرائش، راهنما و روشنگر راهم بوده و قطره ای از اقیانوس بی انتهای علم خود را به من بخشید و تقدیر شایسته ای برایم رقم زد تا از محضر اساتید گران قدر، بهره جسته و نهال اندیشه ام را با تکیه بر دانش و تجربه این عزیزان جان بخشم.

خدا را سپاس به خاطر لطفی که به اینجانب اعطا کرد تا بتوانم از زحمات اساتید گران قدر تشکر کنم. سپاس و تشکر از زحمات دکتر محسن شوکت فدایی که راهنمایی دلسوز و چراغ هدایتی پر نور برای پیمودن این راه بوده اند. در دوران تحصیل افتخار شاگردی ایشان را داشته ام که صمیمانه ترین سپاس ها را تقدیم ایشان می کنم.

از زحمات دکتر محمد خالدی که در دوران تحصیل افتخار شاگردی ایشان را داشته ام و در پیمودن این راه داوری راهنما و راهگشا بوده اند، کمال تشکر و سپاس را دارم.

از مهندس موسی سلگی - عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی استان همدان - که مشاور دلسوز و همراه در این مسیر بوده اند، تشکر ی ویژه و سپاس فراوان را دارم.

چکیده

هر چند که منابع آبی موجود در کره زمین بسیار زیاد است، اما ۹۷/۵ درصد از آنها شور است. و مقدار بسیار محدودی به طور مستقیم از سوی انسان مورد استفاده قرار می گیرد. افزون بر آن، کمی بیش از ۱/۷۶ درصد از آبهای موجود در کره زمین بصورت بلورها یا رودخانه های یخی از دسترس خارج شده و به تقریب می توان گفت که آنچه باقی مانده، در عمق زمین ذخیره شده است. در نتیجه منابع آبی بسیار محدود است. پس باید بهره وری حداکثری از این منابع حاصل شود. یکی از راه های بالا بردن بهره وری ایجاد استخرهای پرورش ماهی در مزارع کشاورزی است. این مهم علاوه بر این که موجب افزایش بهره وری آب می شود، موجب افزایش درآمد کشاورزان و روستائیان هم می شود. از این رو شیلات و فعالیت های شیلاتی وارد مناطق غیر ساحلی شد و کشورها در حال برنامه ریزی برای بسط و گسترش شیلات در مناطق غیر ساحلی هستند. در کشور ما هم طی ده های اخیر توجه بیشتری به شیلات در استان های غیر ساحلی شده است. استان همدان هم به دلیل داشتن پتانسیل های فراوان یکی از مراکز شیلاتی در کشور محسوب می شود. شیلات در استان های غیر ساحلی فعالیت نوپا و جدید است. برای بسط و گسترش این فعالیت انجام مطالعات مختلف و همه جانبه ضروری است. در این مطالعه سعی شده است، برآوردی از نرخ بازدهی فعالیت های شیلاتی در استان همدان بدست آوریم. با مراجعه حضوری و تکمیل پرسشنامه اطلاعات مورد نیاز جمع آوری شد. برآیند این اطلاعات را با شاخص های اقتصادی مانند ارزش حال خالص (NPV)، نرخ بازدهی داخلی (IRR) و منفعت به هزینه (B/C) سنجیدیم. به این نتیجه رسیدیم که حدوداً ۶۰ درصد واحدهای پرورش ماهی سود ده هستند. حدوداً ۴۳ درصد از واحدها توانایی پرداخت بدهی ها با نرخ ۱۴ درصد را دارند. حدوداً ۴۰ درصد توانایی بازپرداخت بدهی هایی با نرخ ۱۸ درصد را دارند. و ۳۰ درصد واحدها توانایی پرداخت بدهی با نرخ ۲۱ درصد را دارند.

واژگان کلیدی: شیلات، برآورد، ارزش حال خالص (NPV)، نرخ بازدهی داخلی (IRR)، منفعت

به هزینه

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول: کلیات	۳
۱-۱ مقدمه	۴
۲-۱ بیان مسئله و ضرورت انجام تحقیق	۵
۱-۲-۱ اهمیت کشاورزی و شیلات	۵
۲-۲-۱ اهمیت مواد پروتئینی	۶
۳-۲-۱ مطالعات انجام شده	۷
۱-۳-۲-۱ تعاونی های شیلات	۸
۲-۳-۲-۱ بازاریابی و بازار	۸
۳-۳-۲-۱ عرضه و تقاضا	۸
۴-۳-۲-۱ کارایی تسهیلات بانکی	۹
۵-۳-۲-۱ اقتصادی	۹
۴-۲-۱ استان همدان	۹
۵-۲-۱ شیلات استان همدان	۱۰
۳-۱ سؤالات تحقیق	۱۰
۱-۳-۱ سؤالات اساسی (اصلی)	۱۱
۲-۳-۱ سؤالات فرعی (جزیی)	۱۱
۴-۱ اهداف تحقیق	۱۱
۱-۴-۱ اهداف کلی	۱۲
۲-۴-۱ اهداف فرعی	۱۲
۵-۱ ساختار مطالعه	۱۲
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق	۱۴
۱-۲ مقدمه	۱۵
۲-۲ تعریف اقتصاد مهندسی	۱۵

- ۱۶..... ۳-۲ قلمرو اقتصاد مهندسی
- ۱۷..... ۴-۲ ارزش زمانی پول
- ۱۸..... ۵-۲ برابر سازی گردش نقدی
- ۱۸..... ۶-۲ فرمول های بهره
- ۱۸..... ۱-۶-۲ فرمول های پرداخت یکبار
- ۲۰..... ۲-۶-۲ فرمولهای سریهای یکنواخت
- ۲۱..... ۳-۶-۲ سری های متغیر
- ۲۱..... ۷-۲ نرخ تنزیل
- ۲۱..... ۱-۷-۲ تغییر ارزش پول در طول زمان
- ۲۱..... ۲-۷-۲ موقعیت اقتصادی
- ۲۲..... ۳-۷-۲ میزان خطر موجود
- ۲۳..... ۴-۷-۲ برتری زمانی سرمایه گذار
- ۲۳..... ۸-۲ تفکیک و طبقه بندی طرح ها
- ۲۳..... ۹-۲ دیدگاه تحلیل گر
- ۲۴..... ۱۰-۲ مقایسه پروژه ها
- ۲۴..... ۱-۱۰-۲ ارزش حال
- ۲۵..... ۱-۱-۱۰-۲ کاربرد روش تحلیل ارزش کنونی
- ۲۶..... ۲-۱۰-۲ روش معادل گردش نقدی سالانه
- ۲۶..... ۳-۱۰-۲ روش نسبت منفعت به هزینه
- ۲۷..... ۱-۳-۱۰-۲ مقایسه پروژه های رقیب
- ۲۷..... ۴-۱۰-۲ روش نرخ بازده داخلی
- ۲۸..... ۱-۴-۱۰-۲ شیوه ی محاسبه نرخ بازده داخلی
- ۲۸..... ۲-۴-۱۰-۲ تحلیل نرخ بازدهی داخلی
- ۲۹..... ۳-۴-۱۰-۲ مقایسه بین پروژه های رقیب
- ۲۹..... ۱۱-۲ استهلاك
- ۳۰..... ۱۲-۲ تورم
- ۳۱..... ۱۳-۲ مطالعات انجام شده
- ۳۲..... ۱-۱۳-۲ مطالعات داخلی

۳۸.....	۲-۱۳-۲ مطالعات بین المللی (برون مرزی)
۳۹.....	۳-۱۳-۲ مطالعات استانی
۴۰.....	۱۴-۲ جمع بندی
۴۱.....	فصل سوم: روش تحقیق
۴۲.....	۱-۳ مقدمه
۴۲.....	۲-۳ انتخاب چارچوب و مدل
۴۳.....	۳-۳ متغیرها و شاخص ها
۴۳.....	۱-۳-۳ سرمایه
۴۳.....	۲-۳-۳ منفعت به هزینه
۴۴.....	۳-۳-۳ ارزش خالص کنونی
۴۵.....	۴-۳-۳ نرخ بازده داخلی
۴۶.....	۴-۳ روش های جمع آوری داده
۴۷.....	۵-۳ جامعه آماری و نمونه
۴۸.....	۱-۵-۳ استان همدان
۵۰.....	۶-۳ جمع بندی
۵۱.....	فصل چهارم: یافته های تحقیق
۵۲.....	۱-۴ مقدمه
۵۲.....	۲-۴ تحلیل داده های توصیفی
۵۲.....	۱-۲-۴ داده های کمی
۵۲.....	۱-۱-۲-۴ سن پرورش دهندگان
۵۴.....	۲-۱-۲-۴ تجربه مدیران
۵۶.....	۳-۱-۲-۴ ظرفیت اسمی
۵۸.....	۴-۱-۲-۴ وزن بچه ماهی
۶۰.....	۵-۱-۲-۴ قیمت خرید بچه ماهی
۶۲.....	۶-۱-۲-۴ طول دوره تولید
۶۴.....	۷-۱-۲-۴ وزن صید
۶۵.....	۸-۱-۲-۴ در صد تلفات
۶۷.....	۹-۱-۲-۴ ظرفیت واقعی

۶۸.....	۴-۲-۱-۱۰ درآمد
۶۹.....	۴-۲-۱-۱۱ ارزش خوراک مصرفی
۷۱.....	۴-۲-۲ داده های کیفی
۷۲.....	۴-۲-۲-۱ سواد
۷۳.....	۴-۲-۲ دوره های آموزشی
۷۴.....	۴-۲-۲-۳ تأثیر گذاری دوره های آموزشی
۷۵.....	۴-۲-۲-۴ منبع تأمین آب
۷۶.....	۴-۳ تحلیل های هزینه ای
۷۸.....	۴-۴ تحلیل اقتصادی فعالیت های پرورش ماهی در استان همدان
۷۸.....	۴-۴-۱ منفعت به هزینه
۸۱.....	۴-۴-۲ ارزش حال خالص
۸۲.....	۴-۴-۳ نرخ بازدهی داخلی
۸۳.....	۴-۵ جمع بندی
۸۴.....	فصل پنجم: جمع بندی و نتیجه گیری
۸۵.....	۵-۱ مقدمه
۸۵.....	۵-۲ نتایج
۸۵.....	۵-۲-۱ هزینه ها
۹۱.....	۵-۲-۲ منفعت به هزینه
۹۲.....	۵-۲-۳ ارزش حال خالص
۹۳.....	۵-۲-۴ نرخ بازده داخلی
۹۳.....	۵-۲-۴-۱ حداقل نرخ قابل قبول
۹۵.....	۵-۲-۴-۲ نرخ سود سپرده یک ساله
۹۶.....	۵-۲-۴-۳ نرخ سود سپرده های بلند مدت
۹۷.....	۵-۳ نتیجه گیری
۹۹.....	۵-۴ پیشنهادات
۱۰۰.....	منابع مورد استفاده

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۷.....	جدول ۱-۲-۲-۱ میزان پروتئین و کالری مواد غذایی
۴۰.....	جدول ۱-۳-۱۳-۲ استعداد و اشتغال شیلات استان همدان
۵۰.....	جدول ۱-۱-۵-۳ منابع آبی استان همدان
۵۳.....	جدول ۱-۱-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز سن پرورش دهندگان
۵۴.....	جدول ۲-۱-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی سن پرورش دهندگان
۵۵.....	جدول ۱-۲-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز تجربه مدیران
۵۶.....	جدول ۲-۲-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی تجربه مدیران
۵۷.....	جدول ۱-۳-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز ظرفیت اسمی
۵۸.....	جدول ۲-۳-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی ظرفیت اسمی
۵۹.....	جدول ۱-۴-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز وزن بچه ماهی
۶۰.....	جدول ۲-۴-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی وزن بچه ماهی
۶۱.....	جدول ۱-۵-۱-۲-۴ شاخص های گرایش به مرکز قیمت بچه ماهی
۶۲.....	جدول ۲-۵-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی قیمت بچه ماهی
۶۳.....	جدول ۱-۶-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز طول دوره تولید
۶۳.....	جدول ۲-۶-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی طول دوره تولید
۶۵.....	جدول ۱-۷-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز وزن صید
۶۵.....	جدول ۲-۷-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی وزن صید
۶۶.....	جدول ۱-۸-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز درصد تلفات
۶۶.....	جدول ۲-۸-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی درصد تلفات
۶۷.....	جدول ۱-۹-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی ظرفیت واقعی
۶۸.....	جدول ۲-۹-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز ظرفیت واقعی
۶۸.....	جدول ۱-۱۰-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز درآمد
۶۹.....	جدول ۲-۱۰-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی درآمد
۷۰.....	جدول ۱-۱۱-۱-۲-۴ شاخص های گرایش مرکز ارزش خوراک

- جدول ۲-۱۱-۱-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی ارزش خوراک ۷۱
- جدول ۱-۱-۲-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی سطح سواد ۷۲
- جدول ۱-۲-۲-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی شرکت در دوره های آموزشی ۷۳
- جدول ۱-۳-۲-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی تأثیر گذاری دوره آموزشی ۷۴
- جدول ۱-۴-۲-۲-۴ فراوانی و درصد فراوانی منبع تأمین آب ۷۵
- جدول ۱-۳-۴ هزینه های ثابت سرمایه گذاری در استخرهای پرورش ماهی در استان همدان .. ۷۷
- جدول ۲-۳-۴ هزینه های تولید سالیانه مراکز پرورش ماهی در استان همدان ۷۸
- جدول ۱-۱-۴-۴ مقدار منفعت به هزینه هر واحد ۸۰
- جدول ۱-۲-۴-۴ ارزش حال خالص واحدها ۸۲
- جدول ۱-۳-۴-۴ نرخ بازده داخلی واحدها ۸۳
- جدول ۱-۱-۲-۵ داده های توصیفی ۸۶
- جدول ۱-۲-۲-۵ درصد فراوانی سود دهی ۹۲
- جدول ۱-۳-۲-۵ فراوانی و درصد فراوانی سود و زیان ۹۳
- جدول ۱-۱-۴-۲-۵ درصد فراوانی ۱۴٪ ۹۴
- جدول ۱-۲-۴-۲-۵ فراوانی و درصد فراوانی ۱۸٪ ۹۵
- جدول ۱-۳-۴-۲-۵ فراوانی و درصد فراوانی ۲۱٪ ۹۷
- جدول ۱-۳-۵ نرخ بازدهی داخلی و نرخ بانک ها ۹۸

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۵۳	نمودار ۱-۱-۱-۲-۴ فراوانی سن پرورش دهندگان
۵۵	نمودار ۱-۲-۱-۲-۴ فراوانی تجربه مدیران
۵۷	نمودار ۱-۳-۱-۲-۴ فراوانی ظرفیت اسمی
۵۹	نمودار ۱-۴-۱-۲-۴ فراوانی وزن بچه ماهی
۶۱	نمودار ۱-۵-۱-۲-۴ فراوانی قیمت بچه ماهی
۶۳	نمودار ۱-۶-۱-۲-۴ فراوانی طول دوره تولید
۶۴	نمودار ۱-۷-۱-۲-۴ فراوانی وزن صید
۶۶	نمودار ۱-۸-۱-۲-۴ فراوانی درصد تلفات
۶۷	نمودار ۱-۹-۱-۲-۴ فراوانی ظرفیت واقعی
۶۸	نمودار ۱-۱۰-۱-۲-۴ فراوانی درآمد
۷۰	نمودار ۱-۱۱-۱-۲-۴ فراوانی ارزش خوراک
۷۲	نمودار ۱-۱-۲-۲-۴ درصد فراوانی سطح سواد
۷۳	نمودار ۱-۲-۲-۲-۴ درصد فراوانی شرکت در دوره
۷۴	نمودار ۱-۳-۲-۲-۴ درصد فراوانی تأثیر گذاری
۷۵	نمودار ۱-۴-۲-۲-۴ درصد فراوانی منبع تأمین آب
۹۱	نمودار ۱-۲-۲-۵ درصد سود ده بودن
۹۲	نمودار ۱-۳-۲-۵ درصد فراوانی زیان ده یا سود ده بودن
۹۴	نمودار ۱-۱-۴-۲-۵ درصد فراوانی بیش از ۱۴٪
۹۵	نمودار ۱-۲-۴-۲-۵ درصد فراوانی سود سپرده ۱۸٪
۹۶	نمودار ۱-۳-۴-۲-۵ درصد فراوانی بیش از ۲۱٪

گزارش های سازمان خواربار کشاورزی گرایش جوامع انسانی جهان را به استفاده بیشتر از منابع دریایی برای تغذیه در آینده نزدیک پیش بینی می کند. به طوری که در سال ۲۰۳۰ تقاضای بازارهای جهانی برای فرآورده های شیلاتی ۱۵۰ تا ۱۶۰ میلیون تن بیش از عرضه آنها می باشد. سرانه مصرف آبزیان ۱۹ تا ۲۰ کیلوگرم برآورد شده است. (عقیلی، ۱۳۸۹) بیش از ۳۶ میلیون نفر در دنیا بطور مستقیم در بخش صید و پرورش ماهی مشغول به کار می باشند. در حدود ۲۰۰ میلیون نفر به طور غیر مستقیم از درآمدهای آن بهره مند می شوند. (کلانتری و همکاران، ۱۳۸۸) آبی پروری از یک سابقه دیرینه چند هزار ساله در آسیا برخوردار می باشد. در کشور چین، پیشینه آن به ۲۷۰۰ سال پیش از میلاد می رسد. (اسدی و همکاران، ۱۳۸۸) از آنجا که بین انواع محصولات غذایی، ماهی و مواد پروتئینی جای اه وید ه ای دارند. پرورش ماهی بطور مصنوعی به ویژه در مناطقی که توانایی گسترش منابع دریایی خود را ندارند. یا این کار برای آنها پرهزینه است. راه مناسبی برای تأمین بخشی از نیازهای غذایی و پروتئینی محسوب می شود. با این شیوه می توان تولید ماهی را سریعاً افزایش داد. و با افزایش درآمد کشاورزان کوچک، زمینه اشتغال مطمئنی برای آنها فراهم آورد. با توجه به اینکه ماهی علاوه بر مصارف انسانی، در تغذیه دام و طیور نیز کاربرد فراوانی دارد. پرورش ماهی از طریق فعال کردن بخش وسیعی از صنایع تبدیلی و تکمیلی، ضمن گسترش دامنه اشتغال به بخش صنعت و به ویژه صنایع روستایی، ارزش افزوده قابل توجهی نیز ایجاد می کند. دل از میزان ۱۳۹۰ دلار آسیا گستره وسیعی از نظام های تو م

کشاورزی-ماهی ییری (I)^۱ مورد بهره برداری قرار می گیرد که عمدتاً در چین، هند، مالزی، تایلند، ویتنام و ایران می باشد. (اسدی و همکاران، ۱۳۸۸) ایران در ده های اخیر توجه بیشتری به کشاورزی توام با ماهی ییری داشته است. و به گسترش شیلات در استان های غیر ساحلی پرداخته است. استان همدان با دارا بودن رودخانه ها و چندین چشمه و سراب، (حدوداً ۱۳۰۰۰ مورد میانه بین دمایی مناسب به عنوان یکی از پتانسیل های بالقوه شیلات مطرح است. به دلیل نوپا بودن این فعالیت تحقیقات و مطالعات همه جانبه اقتصادی و اجتماعی پیرامون شیلات ضروری و اجتناب ناپذیر است. در این مطالعه سعی شده است شیلات استان همدان را از بعد اقتصادی بررسی کنیم. و به سوالاتی پیرامون سود دهی و قابل رقابت بودن این فعالیت نسبت فعالیت های دیگر پاسخ دهیم به بررسی چگونگی آن پردازیم.

فصل اول

کلیات

آبزیان و آبی پرووری یکی از منابع با کیفیت و مهم در علم تغذیه برای تامین پروتئین هستند. به دلیل اینکه یکی از ارکان کشاورزی آب است، پس می توان در کنار کشاورزی آبی پرووری هم انجام داد. به این ترتیب که آب قبل از ورود به مزرعه کشاورزی وارد استخرهای پرورش ماهی می شود. و بعد از جریان در این استخرها وارد مزرعه می شود. برای انجام این کار باید ملزومات آبی پرووری فراهم شود. برای فراهم شدن این ملزومات باید در کشاورزان آگاهی ایجاد کرد که با برگزاری کلاس های ترویجی این امر میسر است. در مراحل بعدی احتیاج به خاک برداری و عملیات عمرانی بسیاری است. برای انجام تمامی این مراحل نیاز به سرمایه گذاری است. در امر تولید با سرمایه گذاری به دنبال ایجاد سود بیشتری هستیم. پس باید برنامه ای برای هزینه ها و درآمد داشته باشیم. برای هر چه بهتر انجام شدن این روند، باید مطالعاتی که پیوند دهنده اقتصاد شیلات با کشاورزی است انجام شود. در مطالعه پیش رو ما هم به بررسی این گونه فعالیت ها با ن ماه اقتصادی پرداخته ایم.

این مطالعه شامل فصل های گوناگونی است. فصل اول را به کلیات اختصا دادیم. در این فصل ابتدا به بیان مسئله و ضرورت انجام مطالعه می پردازیم. سپس فرضیاتی مطرح می شود که هدف از انجام این تحقیق پاسد گویی به این فرضیات و حل مسئله بیان شده در فو است. در بخش پایانی این فصل به ساختار مطالعه اشاره شده تا یک سابقه ذهنی برای خواننده ایجاد شود.

بیان اهمیت و ضرورت از آن

اهمیت و آوری و شیلات

بر اساس آمارهای موجود، سرانه هر فرد ۱۶/۲ کیلوگرم است. این شاخص در کشورهای در حال توسعه ۹/۵ کیلوگرم می باشد، در حالی که در کشورهای توسعه یافته سرانه مصرف ۲۳/۳ کیلوگرم است. بنابراین کشورهای در حال توسعه باید از این لحاظ به کشورهای توسعه یافته نزدیک شوند. در کشور ایران سرانه مصرف فقط ۷/۷ کیلوگرم است. که حتی نسبت به کشورهای در حال توسعه نیز پایین تر است. این امر نشان دهنده مصرف بسیار پائین ماهی در ایران است. (دل از یزان، ۱۳۹۰) گر سهم سرانه را در نظر بگیریم، اختلاف در مصرف آبزیان در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته بسیار زیاد است. (Jumes, 2008) کشورهای در حال توسعه تقریباً نیمی از آبزیان را تولید می کنند، ولی مصرف آنها کمتر از مصرف جهانی است. در حالی که جمعیت کشورهای توسعه یافته کمتر از یک سوم جمعیت کشورهای کمتر توسعه یافته است. (2004, Baticados) نتایج ۳۰ سال تحقیق دانشمندان نشان می دهد که ماهی غذای سلامتی است. ماهی غذایی مقوی، سرشار از پروتئین و ویتامین و مواد معدنی است، تنها منبع عمده ای است که می تواند چربیهای غیر اشباع ام ۳ با زنجیره بلند به نام وی + - ای را در اختیار انسان قرار دهد. (نصیری و رنجبر، ۱۳۸۰) اگر روزانه تنها ۳۰ گرم ماهی مصرف شود و یا دو وعده غذایی در هفته را ماهی تشکیل دهد، بیماریهای قلبی کاهش می یابد و از طرفی ثابت شده است، که مصرف آبزیان استرس، لخته شدن خون و مهمتر از آن، سطح چربی و پروتئین چربی دار خون را کاهش می دهد. (1989, Paveles) گزارش های سازمان خواربار کشاورزی گرایش

جوامع انسانی جهان را به استفاده بیشتر از منابع دریایی برای تغذیه در آینده نزدیک پیش بینی می کند. به طوری که در سال ۲۰۳۰ تقاضای بازارهای جهانی برای فرآورده های شیلاتی ۱۵۰ تا ۱۶۰ میلیون تن بیش از عرضه آنها می باشد. سرانه مصرف آبزیان ۱۹ تا ۲۰ کیلوگرم برآورد شده است. (عقیلی، ۱۳۸۹)

اهمیت مواد رو ینی

امروزه آبزیان به عنوان یکی از منابع مهم پروتئین مورد نیاز انسان محسوب می شود. پروتئین حاصل از مصرف آبزیان از نظر اسید آمینه های لازم غنی بوده و به عنوان پروتئین مرغوب محسوب می شود. روغن موجود در آبزیان به خاطر داشتن باند های دو گانه و سه گانه و اسید های چرب متشکله آن نقش مهمی در جلوگیری از انسداد عرو ایفا می نماید. همچنین انواع ویتامین های موجود در آبزیان و نیز مواد معدنی آنها، هر یک نقش مهمی در متابولیسم آنابولیسم بلاخره تامین سلامتی انسان دارا می باشند. گرچه همه ترکیبات و اجزای غذایی آبزیان دارای اهمیت می باشند ولی معمولاً آبزیان را به لحاظ شاخص پروتئین موجود در آنها مورد بررسی قرار می دهند.

در محاسبات غذایی از نظر مقایسه پروتئین و کالری انواع مواد غذایی، میزان کالری و پروتئین حاصل از هر ۱۰۰ گرم به شرح زیر می باشد.

جدول ۱-۲-۲-۱ میزان پروتئین و کالری مواد غذایی

میزان کالری (کیلو کالری)	میزان پروتئین (درصد)	نوع ماده غذایی
۲۵۰	۱۷/۵	گوشت قرمز (خلو گاو گوسفند بز شتر با چربی متوسط)
۲۸۰	۱۷	گوشت مر
۱۱۰	۱۸	گوشت ماهی
۶۶	۳/۵	شیر
۱۶۳	۱۲	تخم مر
۳۰۴	-	عسل

مأخذ: نبی پور، ۱۳۸۹

همان طور که ملاحظه می شود. گوشت ماهی از نظر میزان پروتئین در مقام اول قرار دارد. متوسط سرانه مصرف آبزیان در سطح جهانی نسبت به سایر مواد پروتئینی در مقام اول است.

مطالعات از ۱ شده

شیلات مهم ترین منبع غذایی برای مردمانی است. که در کنار دریاها، اقیانوس ها، رودخانه ها و دریاچه ها و ... زندگی می کنند. گزارش های سازمان خوار بار کشاورزی گرایش جوامع انسانی جهان را به استفاده بیشتر از منابع دریایی برای تغذیه در آینده نزدیک پیش بینی می کند. (عقیلی،

۱۳۸۹) کشور ما هم دارای سواحل، دریاچه ها و رودخانه های بسیار زیادی است. و تعداد کثیری از مردم مستقیم یا غیر مستقیم با شیلات و فعالیت های شیلاتی آشنا هستند. در ده های اخیر به شیلات در استان های غیر ساحلی توجه بیشتری شده است. با توجه به اهمیت و قدمت شیلات در ایران و جهان مطالعات بسیاری در زمینه های گوناگون پیرامون شیلات انجام شده است که به آنها اشاره می کنیم.

در زمینه معاونیهای شیلات

مرادی و لاهی بی ی (۱۳۸۹) و طالب (۱۳۸۲) و آزادی و کرمی (۱۳۸۰) و اونال^۲ (۲۰۰۸) و بروکینز^۳ (۲۰۰۹) و رینی^۴ (۲۰۰۸) و پراکش^۵ (۱۹۹۴) و دی دی^۶ (۲۰۰۴)

در زمینه بازاریابی و بازار

عقیلی و همکاران (۱۳۸۹)، رستمی (۱۳۸۰)، سعیدی (۱۳۸۳)، صالحی (۲۰۰۶)، باس و برون^۷ (۲۰۰۰)، اسپینکس و باس^۸ (۲۰۰۲)،

در زمینه عرضه و اضا

دل از بیز و اولادی (۱۳۹۰)، خمسه (۱۳۷۵)، عزیزی و ترکمان (۱۳۸۰) گلن و همکاران^۹ (۲۰۰۰)، فیدان و کلاسرا^{۱۰} (۲۰۰۵)

^۲ unal
^۳ Brookings
^۴ Ranney
^۵ Parkash
^۶ Didi
^۷ Bose & Brown
^۸ seoB & spinks